

Zásah proti judaistickému náboženskému hnutí Lev Tahor

ČISTÉ SRDCE V PODEZŘENÍ

Zdeněk Vojtíšek

Když na konci roku 2015 vyšla pozoruhodná kniha *Bouřící Sion: vládní razie v náboženských komunitách*,¹ vyjadřovali někteří čtenáři a recenzenti překvapení, že autoři zdokumentovali v západním světě v posledních asi šesti desetiletích 116 případů. Zdálo se jim to jako překvapivě vysoké číslo. A to se ve výčtu neobjevilo například společenství Lev Tahor. Po policejních razíích v Kanadě se poslední nájezd na toto hnutí uskutečnil v září roku 2016 v Guatemale.

Důvěryhodný akademický popis tohoto hnutí a konfliktů, jimiž procházelo a prochází, zatím není znám. Následuje tedy shrnutí informací ze zdrojů veřejně přístupných díky internetu.

Hnutí Lev Tahor („Čisté srdce“) vzniklo mezi ultraortodoxními židy ve Státě Izrael na konci 80. let minulého století. Tímto jménem, jež odkazuje k modlitbě v biblickém Žaltáři,² byla původně nazvána ješiva, kterou v duchu satmarského chasidismu založil rabín Šlomo Helbrans (*1962). Antisionismus,³ který je pro satmarské

Rabín Šlomo Helbrans.

chasidy typický, mohl být důvodem negativního zájmu izraelských úřadů a příčinou, proč se malé společenství kolem ješivy na začátku 90. let vystěhovalo do Spojených států a usadilo v kolonii satmarských chasidů v Williamsburgu v newyorském Brooklynu.

Ve Spojených státech vyrostlo během 90. let společenství Lev Tahor na několik set příslušníků. Už tehdy získalo pověst hnutí, jehož interpretace halachy je extrémně přísná, a to i ve srovnání s jinými většinou ultraortodoxního judaismu, a jehož život je do posledních detailů touto interpretací určen. Z novinových reportáží se zdá, že postupem doby přibýly zvyky (například zahalení žen do černé látky, odmítání dětských hraček), které v židovském zákoně oporu nemají. Členové společenství jsou v současnosti také v Kanadě, Izraeli a Guatemale, několik jich údajně též žije v Evropě.

Po několika úspěšných letech ve Spojených státech ovšem přišlo obvinění rabína Helbranse z únosu dítěte – byl údajně odpovědný za konflikt třináctiletého chlapce a jeho matky, který se rozhořel

roku 1994. Nábožensky nepraktikující žena svěřila svého chlapce Helbransovi, aby ho připravil na obřad bar micva; mladý muž velmi přilnul během přípravy k rabínovi a jeho náboženským postojům a před matkou se začal skrývat a odmítat ji. Za velké mediální pozornosti byl rabín Helbrans odsouzen, ačkoli jeho odpovědnost za konflikt s matkou odmítl před soudem i chlapec. Strávil část svého dvouletého trestu ve vězení, byl ovšem propuštěn dříve a nakonec byl roku 2000 ze Spojených států vypovězen do rodného Izraele.

Obviňování ze strany příbuzných těch, kteří se připojili ke společenství Lev Tahor, pokračovala i v Izraeli. Aby se jim vyhnul a snad i v důsledku ohrožení kvůli svému antisionismu, vystěhoval se Helbrans do Kanady a získal tam roku 2003 status uprchlíka, pronásledovaného z politických důvodů. Jako důvod pronásledování uvedl právě antisionismus, zpochybnující legitimitu Státu Izrael.

V Kanadě žila komunita v Sainte Agathe des Monts, severozápadně od Montrealu, poměrně v klidu až do roku 2011. Tehdy se rozhořel spor mezi ní a quebeckými úřady o způsob vzdělání; osnovy domácí školy společenství Lev Tahor totiž neodpovídaly požadovaným standardům.

V důsledku sporu podnikli v srpnu roku 2013 sociální pracovníci razii v domech společenství a shledali nevyhovující hygienické podmínky a nepořádek a pojalí podezření na špatné zacházení s dospívajícími dívkami. To mělo zahrnovat i jejich aranžované sňatky v nižším věku, než zákon pro uzavření manželství stanovuje. Na základě vyšetřování mělo být 14 dětí umístěno do pěstounských rodin ortodoxních Židů. Než se tak ale stalo, uprchly všechny rodiny s nezletilými dětmi do Ontaria a usídlily se v aglomeraci Chatham-Kent. Jako důvod jejich odchodu společenství uvedlo, že v sousedním kanadském státu jsou soukromé školy nezávislejší. Důležitější záležitostí ale bezpochyby byla obvinění ze zneužívání a zanedbání dětí.

V dalších měsících a letech následovala série obvinění ze strany kanadských soudů, odvolání příslušníků hnutí Lev Tahor, jejich útěků, zadržení a deportací některých z nich. Nesnáze se postupně přenesly i do Guatemaly, kam uprchly rodiny oněch 14 dětí poté, co soud v Ontariu rozhodl o jejich zadržení a návratu do Quebecu k dalšímu jednání. Právě komunity na předměstí Guatemala City se týkal nájezd zmíněný v úvodu. V šest hodin ráno 13. září 2016 vtrhli ozbrojení policisté do domů, v nichž sídlí komunita asi 350 lidí. Při akci údajně rozbíjeli okna a dveře. Podle guatemalských úřadů bylo účelem razie, provedené na žádost izraelské strany, získání důkazů o zneužívání dětí. Kanadský právník společenství Lev Tahor uvedl, že žádné důkazy nebyly nalezeny a že akci vyprovokovala izraelská občanka, příbuzná jednoho člena komunity a dlouhodobá oponentka hnutí.

Je bohužel možné očekávat, že radikální způsob života komunity povede k dalším konfliktům s úřady, s příbuznými členů a s některými z bývalých členů. ■

Poznámky

- 1 WRIGHT, Stuart A. – PALMER, Susan J.: *Storming Zion. Government Raids on Religious Communities*, New York: Oxford University Press 2016.
- 2 „Stvoř mi, Bože, čisté srdce, obnov v mém nitru pevného ducha.“ (Žalm 51, 12)
- 3 Ultraortodoxní antisionisté pokládají ustanovení Státu Izrael na sekulárních základech za nepřijatelné. Návrat Židů do jejich historické vlasti má podle jejich víry nastat pouze v důsledku příchodu očekávaného Mesiáše.

Doc. PhDr. Zdeněk Vojtíšek, Th. D., (*1963) je vedoucím katedry religionistiky na Husitské teologické fakultě Univerzity Karlovy v Praze a šéfredaktorem časopisu Dingir.